

Informatie over Peer Gynt, waar Solveig's lied voor gecomponeerd is.
(info komt van de website van NPO Klassiek)

Waar gaat Peer Gynt over?

Als je de muziek van Peer Gynt hoort, verwacht je een romantisch en sprookjesachtig verhaal. Maar het toneelstuk is anders. Hoewel het hoofdpersonage Peer Gynt veel fantasie heeft, is hij geen romantische figuur: de jongen is egoïstisch, leugenachtig en gewetenloos. Zijn daden kunnen geen goedkeuring wegdragen, maar door en door slecht is hij nu ook weer niet. Peer Gynt weet eigenlijk niet goed wie hij is. Hij begint een zoektocht naar zijn ware ik met avonturen en surrealistische omzwervingen op allerlei plekken. Vandaar dat de muziek nu eens volks- en sprookjesachtig, dan weer spannend en exotisch klinkt.

Een kleingeestig Noors dorpje:

daar begint het verhaal. Hier leeft Peer Gynt een armoedig leven met zijn moeder. Op de bruiloft van Ingrid, bij wie Peer zijn kansen heeft verspeeld, wordt hij uitgelachen. En ook de predikantendochter Solveig weigert hem de dans, nadat Peer zich dreigend heeft gedragen. Zijn reactie: hij zet het op een drinken en ontvoert de bruid. Ze worden echter betrapt en Peer wordt verbannen uit het dorp. Daarmee begint Peer Gynts zwerftocht, waarbij hij niet alleen allerlei wezens tegenkomt, maar ook zichzelf. In de bergen wordt zijn egoïsme versterkt als hij de dochter van de trollenkoning ontmoet. Bijna trouwt Peer met haar, maar net op tijd vallen de schellen van zijn ogen en ontvlucht hij het onbeschaafde trollenrijk. De lijfspreuk van de trollen, "wees trouw aan jezelf en naar de hel met de wereld", neemt hij echter mee, overtuigd dat dit zijn levensmotto is.

In de hal van de bergkoning

Grieg heeft de wilde en kwaadaardige trollen onnavolgbaar verklankt in het beroemde In de hal van de bergkoning. Je hoort de trollen eerst stiekem waggelen en sluipen op de getokkelde strijkersnoten en de brommende fagotten. Maar terwijl het tempo versnelt en het aantal instrumenten toeneemt, verandert de trollenhal in een gewelddadige chaos. Er zit zelfs een trollenkoor bij dat zingt over wat ze Peer willen aandoen: hem op zijn vingers houwen, in zijn billen bijten, aan een spit roosteren... Het barbaarse volk neemt hem zijn daad niet bepaald in dank af. Maar de vlucht van Peer krijgt nog een vervolg. Net als alles goed lijkt te komen en Solveig toch bij hem komt wonen, staat de trollenprinses voor de deur met een wezen, half mens, half trol. Ze beweert dat Peer het met zijn gedachten bij haar verwekt zou hebben. Peer voelt zich onwaardig voor Solveig en verlaat haar. Hij brengt een bezoek aan zijn moeder Åse, maar zij sterft.

Åse's dood

In het huiveringwekkende deel Åse's dood hoor je de moeder van Peer sterven. De melodielijnen gaan eerst nog omhoog. Maar na een laatste opleving in het midden van het stuk, worden ze dalend totdat de muziek uitdooft. Åse blaast haar laatste adem uit en zinkt weg in de dood. Dan breekt er een compleet nieuwe fase voor Peer Gynt aan: hij gaat aan boord van een schip en komt terecht in Noord-Afrika. Maar in plaats van zijn leven te beteren, blijft hij een ongeleid projectiel zonder vaste identiteit. Eerst wordt hij slavenhandelaar, dan is hij historicus en uiteindelijk wordt hij voor een wijze profeet aangezien, en dat allemaal zonder echt last te hebben van zijn geweten. Pas als hij een gekkenhuis binnenstapt, beseft hij eindelijk hoe egoïstisch hij heeft geleefd.

De Ochtendstemming en Anitra's dans

Als symbool voor de tweede levensfase van Peer Gynt heeft Grieg een zonsopkomst in muziek verklankt. Als je naar zijn beroemde Ochtendstemming luistert, zie je het krieken van de dag en de majestueuze verschijning van de zon zo voor je. Hoewel de meeste mensen aan Noorse fjorden denken bij het horen van dit stuk, speelt het verhaal zich op dit moment dus eigenlijk af in Afrika. Daar danst ook de Arabische vrouw Anitra voor Peer. Hij probeert haar te verleiden, maar zij is hem te slim af. De melodie van Anitra's dans is net zo verleidelijk en exotisch als

Informatie over Peer Gynt, waar Solveig's lied voor gecomponeerd is.
(info komt van de website van NPO Klassiek)

Anitra, maar ondertussen steelt ze Peers spullen. Pas als oude man gaat Peer eindelijk weer terug naar zijn vaderland, maar in een storm lijdt hij schipbreuk en spoelt aan. Hij komt tot de conclusie dat hij in feite niets heeft bereikt in zijn leven en dat hij, ondanks het trollenmotto, eigenlijk nooit zichzelf is geweest. Ook de trollenkoning en de duivel vertellen hem deze boodschap: hij is altijd meer trol dan man geweest, maar ook niet zondig genoeg om in de hel toegelaten te worden. In feite is hij niets. Wanhopig stort Peer neer voor Solveig, die al die jaren op hem heeft gewacht. In haar hart en gedachten heeft de ware Peer al die jaren bestaan. Na zijn hele leven gezocht te hebben, vindt Peer Gynt zichzelf bij Solveig.

Solveigs lied

Op meerdere momenten in de toneelmuziek hoor je de melodie van Solveigs lied. Solveig zingt dit melancholieke lied, wachtend op Peer en verlangend naar zijn thuiskomst. Het is ook een gebed waarmee ze hem wil beschermen. Aan het slot zingt Solveig het als wiegelied met Peer in haar armen.

Wie was Peer Gynt?

Het mag dan wel een toneelstuk vol fantasie en surrealisme zijn, toch is niet alles in Peer Gynt ontsproten aan de verbeelding. De man Peer Gynt heeft waarschijnlijk echt bestaan. In werkelijkheid heette hij Per Olsen Hågå (1732-1785). Hij was afkomstig uit het dorpje Vinstra in centraal Noorwegen, waar je nog steeds zijn graf kunt bezoeken. De Noorse volksheld vertelde allerlei levendige verhalen over zijn avonturen in de bergen, waar hij inderdaad naar eigen zeggen trollen had ontmoet.

Hoe kwam Peer Gynt tot stand?

In de eeuw daarna kreeg Henrik Ibsen een bijzondere opdracht van de regering: of hij door het gebergte Rondane (niet ver van Vinstra) wilde reizen en volksverhalen wilde verzamelen. Hier hoorde Ibsen over Peer Gynt in verhalen van de bergbewoners, wat hem inspireerde tot zijn dramatisch gedicht en later het toneelstuk.

Ibsen en Grieg waren goed bevriend en zo kwam de vraag om muziek bij het toneelstuk te componeren bij Grieg terecht. Maar Grieg was er eigenlijk niet zo enthousiast over. De managers van het theater schreven hem veel voor, waardoor hij zich beperkt voelde. Hij was ook niet tevreden met het eindresultaat - en dat terwijl Peer Gynt vandaag de dag een van de meest geliefde klassieke muziekstukken is.

Alles is gecomponeerd in Griegs melodieuze en toegankelijke stijl. Zoals hij zelf ooit zei: "Bach en Beethoven hebben hoge kathedralen en tempels gebouwd. Ik wil de eenvoudige woonhuizen bouwen waarin het volk zich behaaglijk voelt. Ik heb dat geprobeerd door de volksmuziek van mijn land op te tekenen." Volgens de Nederlandse componist Julius Röntgen (een goede vriend van Grieg) citeerde Grieg de volksmuziek niet letterlijk, maar liet hij zich inspireren door de melodieën, toonladders, instrumenten (bijvoorbeeld de hardangerviool) en dansritmes eruit. En dat is duidelijk te horen in Peer Gynt.